

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Домашнє насильство – порушення прав людини: що треба знати працівникам освіти?

Спікер – Віктор Вальчук

24 лютого 2022 року

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ЩОДО ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Протягом 2022 року

251 829

zareєстровано звернень щодо вчинення
домашнього насильства

208 518 звернень від жінок

37 621 звернень від чоловіків

звернень щодо вчинення

5 690 звернень від дітей

168 домашнього насильства
стосовно осіб з інвалідністю

266

осіб було направлено для
проходження програм для
кривдників

83

особи пройшли
програму для
кривдників

Відомості у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

9

місяців
2023 року

Складено адмінпротоколів
за статтею 173-2 КУпАП

Надійшло звернень

216 284

120 866

Винесено термінових заборонних
приписів стосовно кривдників

66 330

Перебуває на
обліку кривдників

100 392

**Як називають людину,
яка страждає
від домашнього насильства?**

Потерпіла особа = постраждала особа

- Кримінальний процесуальний кодекс України визначає процедуру встановлення учасника кримінального провадження у якості **потерпілої особи**.
- З моменту набрання чинності Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» у чинному законодавстві з'явився термін **«особа, яка постраждала від домашнього насильства»**.
- **Поняття потерпілого включає поняття постраждалого, проте НЕ навпаки.**

- **Стаття 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»**
- **Особа, яка постраждала від домашнього насильства (далі - постраждала особа), - особа, яка зазнала домашнього насильства у будь-якій формі;**
- **Стаття 55 Кримінальний процесуальний кодекс України**
- **1. Потерпілим у кримінальному провадженні може бути фізична особа, якій кримінальним правопорушенням завдано моральної, фізичної або майнової шкоди,**

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція)

- Конвенцію підписали 46 країн, але на сьогоднішній день ратифікували її 34 країни.
- Україна ратифікувала – 20.06.2022 р.
- Чинна для України з 01 листопада 2022 р.

Стаття 3 Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами

- е) **“жертва”** означає будь-яку фізичну особу, що піддається поведінці, зазначеній у пунктах “а” та “b”;
- а) **“насильство стосовно жінок”** розуміється як порушення прав людини й форма дискримінації стосовно жінок та означає всі акти насильства стосовно жінок за гендерною ознакою, результатом яких є або може бути фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання стосовно жінок, у тому числі погрози таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному або приватному житті;
- б) **“домашнє насильство”** означає всі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, які відбуваються в лоні сім’ї чи в межах місця проживання або між колишніми чи теперішніми подружжями або партнерами, незалежно від того, чи проживає правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні або незалежно від того, чи проживав правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні;

НЕ РОБІТЬ ЛЮДЕЙ ЖЕРТВАМИ!

- **the victim = жертва**
- В етимологічному, семантичному, віктимологічному та правому контекстах **поняття жертви злочину має різне** за змістом та об'ємом **тлумачення**.

**У світі є багато жахливих речей,
але найжахливіше –
коли дитина боїться свого батька, матір
або вчителя!**

Януш Корчак – доктор, письменник, вихователь.

- Для хлопчиків-підлітків спостереження за домашнім насильством **є одним з визначальних факторів вчинення підліткових правопорушень та криміналізації в зрілому віці.**
- **63%** підлітків-правопорушників, **засуджених за вбивство**, раніше скоїли вбивство тих, хто бив їх матір.
- Ймовірність того, що хлопчики, які стали свідками насильства по відношенню до своїх матерів, будуть в зрілому віці бити своїх партнерок, **в 11 разів вища** порівняно з хлопчиками із сімей, де насильство не має місця.

- **74%** злочинів проти особи, скоєні підлітками, які були виховані в сім'ях, де відбувається насильство.
- Такі діти **в шість разів частіше** намагаються вчинити самогубство.
- Ймовірність того, що вони **будуть вживати наркотики або алкоголь - на 50% вища**.
- **Насильство над матір'ю є однією з причин втечі підлітків з сімей.**

Статистика: ВООЗ, ПРООН в Україні, Національна поліція України, Міністерство соціальної політики України.

Поняття прав дитини в контексті міжнародного законодавства

Міжнародна нормативно-правова база

Історичний огляд:

1924р. – Женевська декларація

1946р. – Створення ЮНІСЕФ

1948р. – Загальна декларація прав людини

1950р. – Європейська Конвенція з прав людини

1959р. – Декларація ООН з прав дитини

1966р. – Міжнародний пакт про громадянські та політичні права і Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права

1979р. – Рік дитини

1989р. – Конвенція ООН про права дитини

Права дитини відповідно до Конвенції ООН про права дитини

Вид прав	Приклади
Громадянські права	Право на ім'я та національність Право на самобутність Право на життя Право на захист від фізичного насильства Право на приватне життя
Політичні права	Свобода думки Свобода висловлювання Свобода зібрань, переконань та віросповідання, вільний доступ до інформації
Економічні права	Захист від експлуатації
Соціальні права	Право на освіту Право на охорону здоров'я Право на соціальне забезпечення
Культурні права	Відпочинок, дозвілля, участь у культурному та мистецькому житті
Специфічні права	Не розлучатися з батьками Право на гру Особливі потреби

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

- **Стаття 9.**
- **Чинні міжнародні договори,** згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України,
є частиною національного законодавства України.

Права дитини в національному законодавстві

Конвенція ООН про права дитини визначає дитину як людську істоту, що не досягла віку вісімнадцяти років.

- **Дитина** - це особа віком до 18 років
Джерело: ст. 1 ЗУ “Про громадянство”
- У Сімейному кодексі України вказано, що «правовий статус дитини має особа до досягнення нею повноліття», і відповідно:
- «**неповнолітньою** вважається дитина у віці від чотирнадцяти до вісімнадцяти років»,
- «**малолітньою** вважається дитина до досягнення нею чотирнадцяти років».

СІМЕЙНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

- ч.7 ст.150 **Обов'язки батьків по вихованню та розвитку дитини**

Забороняються фізичні покарання дитини батьками, а також застосування ними інших видів покарань, які принижують людську гідність дитини.

- ч.3 ст.151 **Права батьків щодо виховання дитини**

Батьки мають право обирати форми та методи виховання, крім тих, які суперечать закону, моральним засадам суспільства.

Національне законодавство:

- Конституція України
- Сімейний кодекс України
- Кримінальний кодекс України
- КУпАП
- ЗУ “Про охорону дитинства”
- ЗУ “Про соціальну роботу з сім’ями, дітьми та молоддю”
- ЗУ “Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування”
- ЗУ “Про соціальні послуги”
- ЗУ “Про запобігання та протидію домашнього насильства”
- ЗУ “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”
- Постанова КМУ № 866 від 24.09.2008 р.
- Постанова КМУ № 585 від 01.06.2020 р.
- тощо

- На підставі положень **Конституції України** і **Конвенції ООН про права дитини** 26 квітня 2001 року в Україні був прийнятий **Закон України «Про охорону дитинства»**.
- Так, у **ст. 10 Закону України «Про охорону дитинства»** відзначено, **що кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності**.

Які види насильства над дітьми існують?

Визначення видів насильства, яке може мати місце серед дітей, допоможе зрозуміти усі його можливі прояви і зрозуміти, як діяти в тій чи іншій ситуації.

- Поняття “**насильство**” та “**жорстоке поведження**” часто застосовують як синоніми.
- Як соціальні явища, вони, дійсно, тісно взаємопов’язані. Проте, важливо розуміти відмінності між ними.

ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ

Закон України “Про охорону дитинства”

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

дитина - особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше;

дитинство - період розвитку людини до досягнення повноліття;

забезпечення найкращих інтересів дитини - дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 936-VIII від 26.01.2016](#)}

жорстоке поводження з дитиною - будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини;

{Статтю 1 доповнено новим абзацом згідно із Законом [№ 2229-VIII від 07.12.2017](#)}

охорона дитинства - система державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав;

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 01 червня 2020 р. № 585

ПОРЯДОК
забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають
у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей,
які постраждали від жорстокого поводження

Загальна частина

1. Цей Порядок визначає механізм взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, інших закладів та установ під час забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, під час виявлення, розгляду звернень та повідомлень про таких дітей, забезпечення їх безпеки, а також надання необхідної допомоги з урахуванням потреб.

2. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

жорстоке поводження з дитиною — будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою її експлуатації з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини;

загроза життю або здоров'ю дитини — обставини, що можуть призвести чи призвели до тяжких наслідків для життя, стану здоров'я та розвитку дитини, зокрема тяжкої, у тому числі невиліковної хвороби, тілесних ушкоджень або заподіяння шкоди нормальному фізичному, психічному розвитку дитини, у зв'язку з чим вона потребує допомоги.

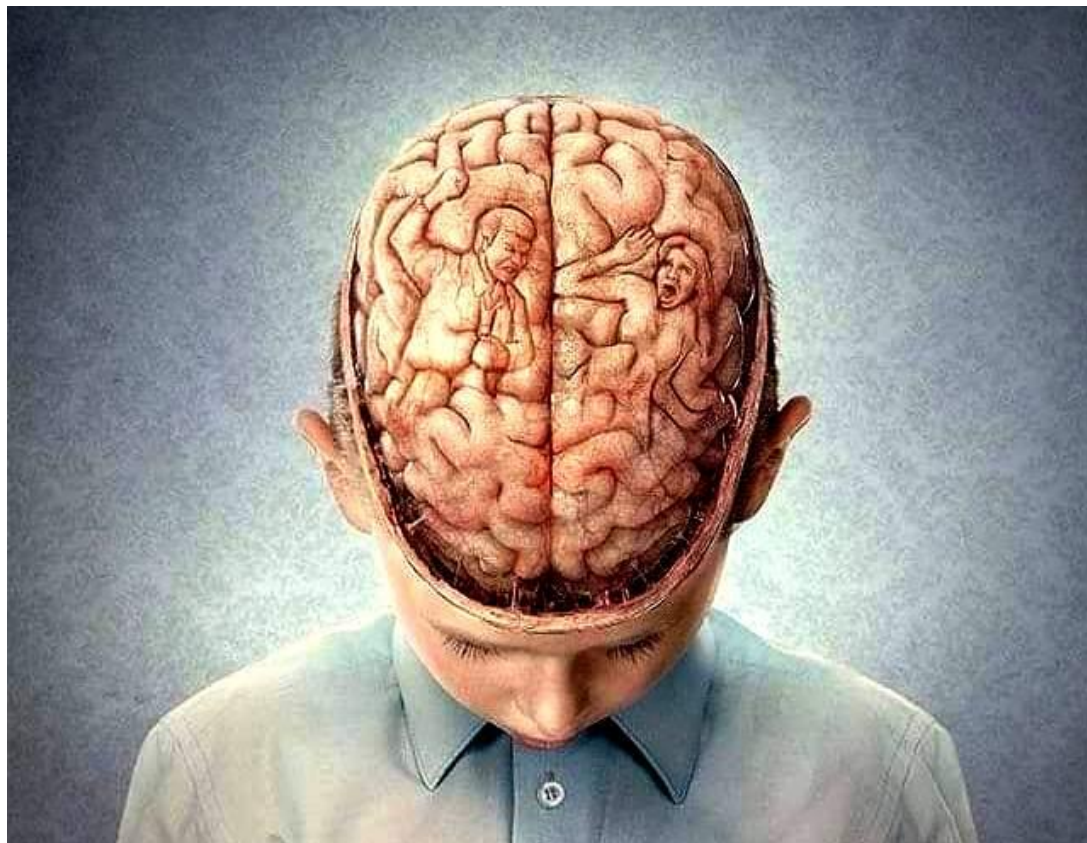
суб'єкти виявлення та/або організації соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, – органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, інші заклади та установи, зокрема структурні підрозділи районних, районних у м. Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів міських, районних у містах (у разі утворення) рад, сільських, селищних рад об'єднаних територіальних громад з питань освіти, охорони здоров'я, соціального захисту населення, здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі тощо, служби у справах дітей, центри соціальних служб, фахівці із соціальної роботи або інші надавачі соціальних послуг, органи Національної поліції, територіальні органи ДСНС та підпорядковані підрозділи, спеціалізовані установи з надання безоплатної первинної правової допомоги, регіональні та місцеві центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, бюро правової допомоги, суди, органи прокуратури, уповноважені органи з питань пробації, інші загальні та спеціалізовані служби підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, відповідно до Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» в межах своїх повноважень (далі — суб'єкти).

Згідно із законодавством України, діти, що постраждали від жорстокого поведження, вважаються такими, що опинилися в складних життєвих обставинах

складні життєві обставини, в яких перебуває дитина, — умови, що негативно впливають на життя дитини, стан її здоров'я та розвиток (інвалідність, тяжка хвороба, безпритульність, перебування у конфлікті із законом, затучення до найгірших форм дитячої праці, залежність від психотропних речовин, інші види залежності, жорстоке поведження, зокрема домашнє насильство, у тому числі у разі, коли кривдником є дитина, ухиляння батьків, осіб, які їх замінюють, від виконання своїх обов'язків, обставини стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф, воєнних дій чи збройних конфліктів тощо), установлені за результатами оцінювання потреб дитини та її сім'ї у соціальних послугах;

- **Жорстоке поводження з дітьми виявляється на рівнях:**
 - **“батьки – діти”** (родинні зв’язки);
 - **“знайомі дорослі – діти”** (професійне, особисте спілкування);
 - **“діти – діти”** (міжособистісні стосунки);
 - **“діти – чужі, незнайомі люди”**.
- Жорстоке поводження, жорстоке ставлення можуть призвести до загибелі дитини (дітей), до емоційного або психічного травмування.

**Ми ніколи не зможемо видалити
з пам'яті дитини випадки вчинення
домашнього насильства!**

ДИТИНА ВЧИТЬСЯ ТОМУ,
ЩО БАЧИТЬ В СЕБЕ ДОМА!

Індикатори прихованих форм вчинення насильства над дитиною

Наочні ознаки насильства

- Брак ваги (через спостереження)
- Застарілий бруд на відкритих частинах тіла (обличчя, руки, волосся) (через спостереження)
- Алкогольне або наркотичне сп'яніння дитини (через спостереження)
- Дитина знаходиться поза домом та не хоче туди повертатись (через спостереження, бесіду, опитування)
- Набряк обличчя (внаслідок ляпасів) (через спостереження)
- Відмова розмовляти. Неадекватні відповіді на запитання. Уповільнене мовлення (через бесіду)

- Заплакане обличчя дитини, набряклі очі (через спостереження)
- Пошкодження або знищення майна дитини, зокрема іграшок (через спостереження, бесіду)
- Поганий запах від дитини (через спостереження)
- Вагітність неповнолітньої дитини (через спостереження)
- Примус малолітньої дитини до праці (через спостереження, опитування)
- Ігнорування задоволення життєво важливих потреб дитини (через спостереження, опитування)

 nafana1988.baby.ru

До різновидів психологічного насильства над дітьми, зокрема, належать:

- поведження з дітьми як зі слугами;
- поведження з дітьми як зі своєю власністю;
- використання переваг дорослої людини (росту, розмірів та сили) та посилення на них як на аргумент, що підтверджує власну правоту;
- жорстокість щодо інших людей;
- крики, стресогенна поведінка;
- залякування та навіювання страху за допомогою розповідей, дій, поглядів;
- застосування погроз як аргументу при вихованні;
- приниження та постійне присоромлення дитини відносно її дій, підкреслення її недоліків навіть за їх відсутності ;
- звинувачення дитини у власних невдачах, скарги на її поведінку, вчинки, дійсні або міфічні вади (втому числі особистісні) для тиску на дитину.

- Серед **найбільш стресогенних та вражаючих психіку дитини** слід назвати погрози кинути або розлюбити дитину, покінчити життя самогубством, заподіяти фізичну шкоду дитині або собі, заподіяти шкоду іншим людям, тваринам, рослинам або пошкодити чи викинути значущі для дитини речі, віддати дитину до поліції, спецшколи, притулку, інтернату, інших родичів чи психіатричної лікарні, принизити дитину в очах важливих для неї людей.
- Крім того, деформуючими психіку дитини є загрози суворого покарання судом, поліцією, “силами (духами) зла” за вчинки дитини.

"Мам, я йду погуляю"

"See you!"

"Au revoir!"

"Adios!"

"Bye!"

"Гуляти? Куди? З ким? Тебе хтось підвезе? Хто тебе зустріне? Коли ти повернешся? Кожен день лише гуляти і гуляти! Це твоя хата чи готель? Скільки ти потратиш грошей? Йой леле... Ніколи немає часу на батьків! Постійно десь вештається! От я помру - будеш знати!"

Національне законодавство в сфері запобігання та протидії домашньому насильству

З 2001 року в Україні послідовно формується законодавство у сфері протидії домашньому насильству

Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15.11.2001 р. №2789-III зі змінами, внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства стосовно протидії насильству в сім'ї» від 25.09.2008 №599-VI

- Постанова КМУ «Про затвердження Порядку розгляду заяв та повідомлень про вчинення насильства в сім'ї або реальну його загрозу» від 26.04.2003 р. № 616
- Наказ Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції щодо порядку взаємодії управлінь (відділів) у справах сім'ї, молоді та спорту, служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї» від 07.09.2009 р. № 3131/386
- ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення від 07.12.84 №8073-X, що була внесена до КУпАП Законом від 15.05.2003 р.

ПРИЙНЯТІ ЗАКОНИ УКРАЇНИ:

- 06 грудня 2017 р. – Закон України № 2227-VIII
- «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами»
- **Набув чинності 11 січня 2019 р.**
- 07 грудня 2017 – Закон України № 2229-VIII
- «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
- **Набув чинності 07 січня 2018 р.**

- **Домашнє насильство – окремий злочин (ст. 126-1 КК)**

Стаття 126⁻¹. Домашнє насильство

Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, -

карається громадськими роботами на строк від ста п'ятдесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років;

- Крім встановлення прямої відповідальності за домашнє насильство, Закон No2227-VIII від 6 грудня 2017 року **підвищує відповідальність за будь-який злочин, якщо його вчинено:**
 - на ґрунті статевої приналежності;
 - щодо особи похилого віку, особи з інвалідністю або особи, яка перебуває в безпорадному стані, або особи, яка страждає на психічний розлад чи має вади розумового розвитку;
 - щодо дитини або у присутності дитини;
 - щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах.

**Закриття кримінального провадження
зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення**

У статті 284 КПК

- **Пункт 7 «крім кримінального провадження щодо злочину, пов'язаного з домашнім насильством»**
- Тобто закриття кримінального провадження у зв'язку з відмовою потерпілої особи від обвинувачення у провадженнях щодо злочинів, пов'язаних з домашнім насильством

НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ !

**За злочини пов'язані з
домашнім насильством
звільнення обвинуваченого
від відповідальності у зв'язку
з примиренням з потерпілою,
на підставі статті 46 ККУ
НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ !**

Вчинення злочину з використанням умов воєнного стану є обставиною, яка обтяжує покарання!

- В п. 11 ч. 1 ст. 67 КК України закріплено, що вчинення злочину з використанням умов воєнного стану є обставиною, яка обтяжує покарання.
- Покарання для осіб, визнаних винними у вчиненні кримінальних правопорушень в період воєнного стану:
 - буде призначатися судом з урахуванням цієї обтяжувальної обставини,
 - вид і розмір призначеного покарання буде наближеним до максимальної межі, передбаченої КК України.

Закон України

**“Про запобігання та протидію
домашньому насильству”**

- **Домашнє насильство** – діяння (дії або бездіяльність) **фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства**, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь;

- **Фізичне насильство** - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру;

- **Психологічне насильство** - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

- **Сексуальне насильство** - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або **стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини**, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

- **Економічне насильство** - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

Стаття 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

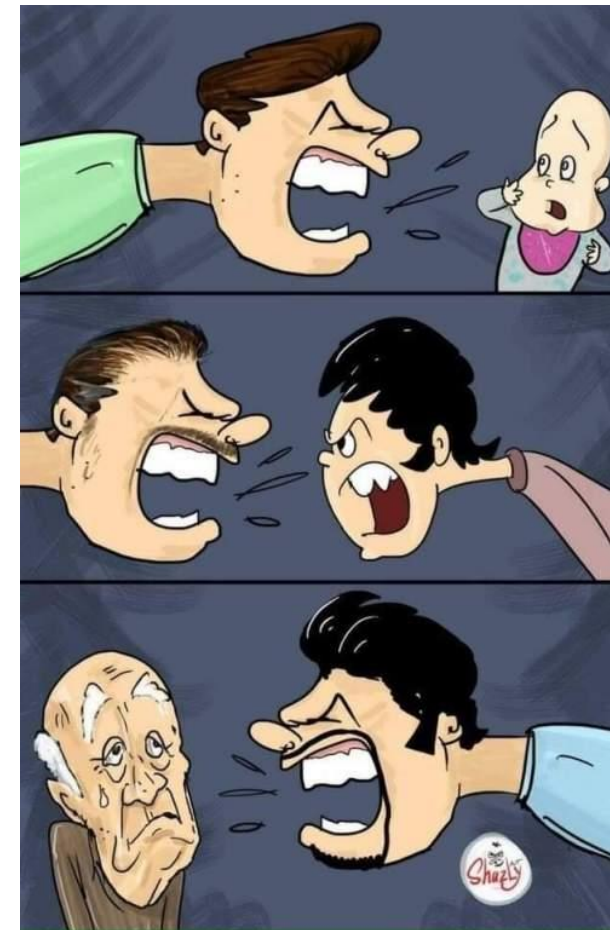
- **Запобігання домашньому насильству** - система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються;

Стаття 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

- **Протидія домашньому насильству** - система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки;

Стаття 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

- **Дитина, яка постраждала від домашнього насильства** (далі - постраждала дитина), - особа, яка не досягла 18 років та зазнала домашнього насильства у будь-якій формі або стала **свідком** (очевидцем) такого насильства;

Визначення «постраждала дитина» передбачає, дві ситуації, в яких дитина визнається постраждалою:

- Дитина безпосередньо зазнає домашнього насильства у будь-якій його формі.

- Дитина стала
свідком
(очевидцем)
такого
насильства.

ПРОБЛЕМА!

**Якщо насильство було вчинено
в присутності дитини, то ця дитина:**

- **Повинна бути вказана у протоколі про вчинення адміністративного правопорушення за статтею 173-2 КУпАП.** У фабулі протоколу про адміністративне правопорушення працівник поліції має вказувати: «17.01.2022 р. о 21 год. 00 хв. гр. Луцький Петро Іванович за місцем свого проживання, а саме в квартирі № 71, по вул. Лесі Українки, 155 в м. Луцьку, **в присутності малолітньої (неповнолітньої) дитини.... 12.03.2019 р.н.,** вчинив відносно своєї дружини Луцької О. А. домашнє насильство, тобто умисні дії фізичного та психологічного характеру, а саме:....».

Стаття 22 Закону – Постраждала дитина має право на:

- **Постраждала дитина має всі права постраждалої особи**, реалізація яких забезпечується з урахуванням найкращих інтересів дитини, її віку, статі, стану здоров'я, інтелектуального та фізичного розвитку.
- Звернення та повідомлення про вчинення домашнього насильства стосовно дітей приймаються і розглядаються згідно з порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.
- Якщо **у зв'язку із вчиненням домашнього насильства стосовно дитини вона не може проживати** із своїми батьками, іншими законними представниками, на час подолання причин і наслідків домашнього насильства **дитина може бути влаштована до** родичів, у сім'ю патронатного вихователя, до центру соціально-психологічної реабілітації дітей, притулку для дітей служб у справах дітей, інших установ для дітей незалежно від форми власності та підпорядкування, в яких створені належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб.
- **Захист прав та інтересів постраждалої дитини**, у тому числі звернення до суду, представництво її прав та інтересів у суді, крім батьків та інших законних представників дитини, **можуть здійснювати** родичі дитини (баба, дід, повнолітні брат, сестра), мачуха або вітчим дитини, якщо вони не є кривдниками дитини, а **також орган опіки та піклування**.
- **Під час розгляду судом та/або органом опіки та піклування спорів** щодо участі одного з батьків у вихованні дитини, визначення місця проживання дитини, відібрання дитини, позбавлення та поновлення батьківських прав, побачення з дитиною матері, батька дитини, які позбавлені батьківських прав, відібрання дитини від особи, яка тримає її у себе не на законних підставах або не на основі рішення суду, **обов'язково беруться до уваги факти вчинення домашнього насильства стосовно дитини або за її присутності.**

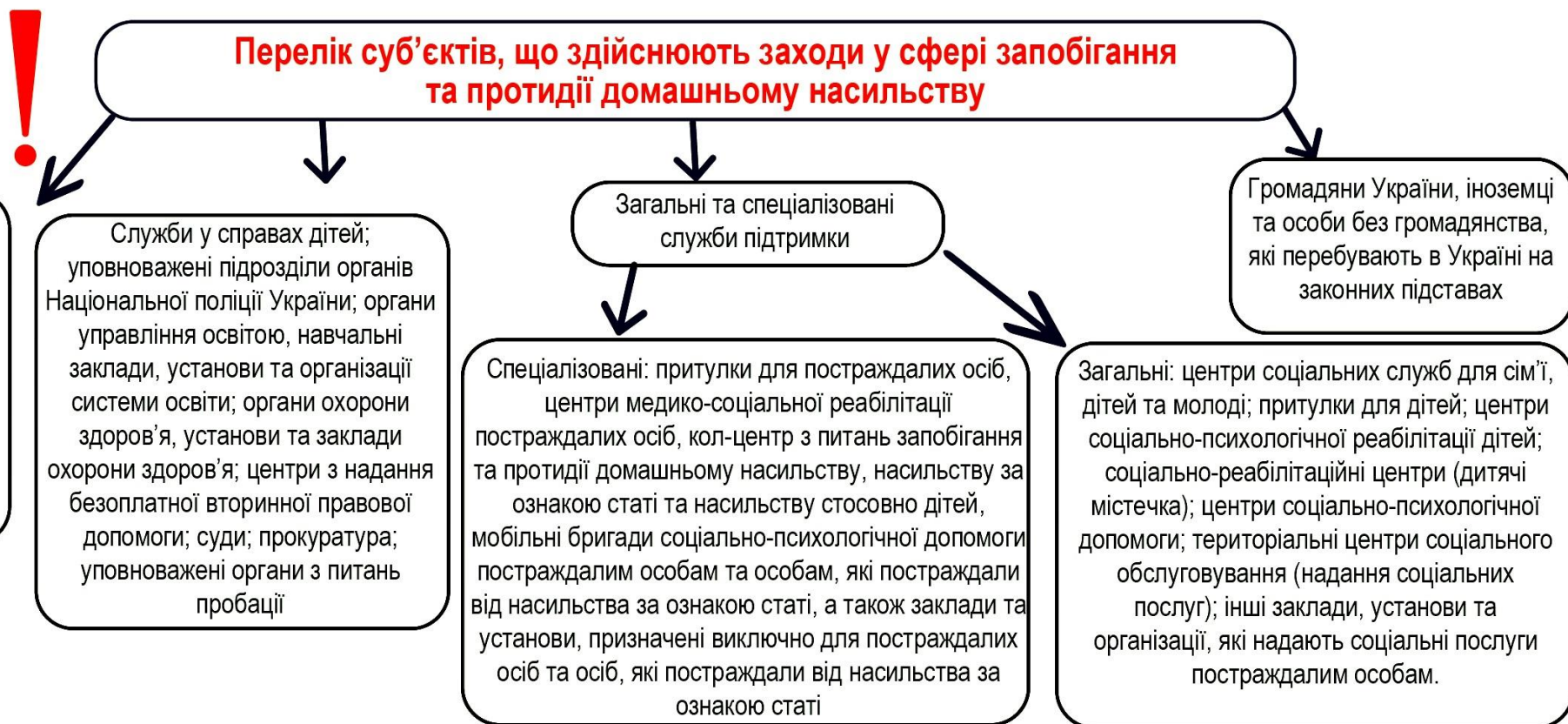

- **Постанова від 17 лютого 2021 року (справа №753/19409/19) у якій Верховний Суд наголошує на важливості ідентифікації судом дітей, які стали свідками насильства, як постраждалих, навіть за відсутності такої ідентифікації з боку поліції.**

Стаття 4 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»

- 2. У разі **якщо постраждалою особою є дитина, будь-які дії, що вчиняються щодо неї, базуються на принципах, визначених** Конвенцією ООН про права дитини, Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства, Європейською конвенцією про здійснення прав дітей та законодавчими актами України у сфері захисту прав дитини.

Суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (ст. 6 Закону):

Стаття 11. Повноваження органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

- **1. До повноважень органів управління освітою у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до компетенції належать:**
 - 1) забезпечення підготовки фахівців відповідної кваліфікації та галузі знань з метою належного виконання ними функцій із запобігання та протидії домашньому насильству;
 - 2) забезпечення впровадження в навчально-виховний процес на всіх освітніх рівнях, у тому числі включення до навчальних програм і планів, питань запобігання та протидії домашньому насильству;
 - 3) забезпечення включення до освітньо-професійних програм під час встановлення державних стандартів освіти питань запобігання та протидії домашньому насильству;
 - 4) участь у підготовці (перепідготовці, підвищенні кваліфікації) фахівців, які представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
 - 5) забезпечення включення до навчальних та виховних програм питань запобігання та протидії домашньому насильству;
 - 6) методичне забезпечення навчальних закладів з питань запобігання та протидії домашньому насильству;
 - 7) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Стаття 11. Повноваження органів управління освітою, навчальних закладів та установ системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

- **2. Навчальні заклади та установи системи освіти під час здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству:**
 - 1) проводять з учасниками навчально-виховного процесу виховну роботу із запобігання та протидії домашньому насильству;
 - 2) повідомляють не пізніше однієї доби службу у справах дітей, уповноважені підрозділи органів Національної поліції України у разі виявлення фактів домашнього насильства стосовно дітей або отримання відповідних заяв чи повідомлень;
 - 3) проводять інформаційно-просвітницькі заходи з учасниками навчально-виховного процесу з питань запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей, приділяючи особливу увагу формуванню небайдужого ставлення учнів до постраждалих дітей, усвідомлення необхідності невідкладного інформування вчителів про випадки домашнього насильства, що стали їм відомі, повідомлення про такі випадки до кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей;
 - 4) організують роботу практичного психолога та/або соціального педагога з постраждалими дітьми;
 - 5) взаємодіють з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 цього Закону;
 - 6) звітують центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Стаття 19. Заходи у сфері запобігання домашньому насильству

- **3. Громадяни України**, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, **яким стало відомо про вчинення домашнього насильства**, зокрема якщо постраждалими особами стали або можуть стати **діти**, **зобов'язані невідкладно повідомити** про це до районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад, уповноважених підрозділів органів Національної поліції України або до цілодобового кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей.

Стаття 21 Закону – Постраждала особа має право на:

- **дієвий, ефективний та невідкладний захист** в усіх випадках домашнього насильства, недопущення повторних випадків домашнього насильства;
- звернення особисто або через свого представника до суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- **отримання повної та вичерпної інформації від суб'єктів**, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, **про свої права** і соціальні послуги, медичну, соціальну, психологічну допомогу, якими вона може скористатися;
- **безоплатне отримання** відповідно до законодавства соціальних послуг, медичної, соціальної та психологічної допомоги відповідно до її потреб;
- **безоплатну правову допомогу** у порядку, встановленому Законом України "Про безоплатну правову допомогу";
- **повагу до честі та гідності**, уважне та гуманне ставлення з боку суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

Стаття 21 Закону – Постраждала особа має право на:

- **конфіденційність інформації особистого характеру**, яка стала відома суб'єктам, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, під час роботи з постраждалою особою, та захист персональних даних;
- вибір спеціаліста за статтю (за можливості);
- **відшкодування кривдниками завданих матеріальних збитків і шкоди**, заподіяної фізичному та психічному здоров'ю, у порядку, визначеному законодавством;
- **звернення до правоохоронних органів і суду** з метою притягнення кривдників до відповідальності, застосування до них спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству;
- **своєчасне отримання інформації про остаточні рішення суду та процесуальні рішення правоохоронних органів**, пов'язані з розглядом факту вчинення стосовно неї домашнього насильства, у тому числі пов'язані з ізоляцією кривдника або його звільненням;
- **інші права, передбачені законодавством** у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Стаття 22 Закону – Постраждала дитина має право на:

- **Постраждала дитина має всі права постраждалої особи**, реалізація яких забезпечується з урахуванням найкращих інтересів дитини, її віку, статі, стану здоров'я, інтелектуального та фізичного розвитку.
- Звернення та повідомлення про вчинення домашнього насильства стосовно дітей приймаються і розглядаються згідно з порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.
- Якщо **у зв'язку із вчиненням домашнього насильства стосовно дитини вона не може проживати** із своїми батьками, іншими законними представниками, на час подолання причин і наслідків домашнього насильства **дитина може бути влаштована до** родичів, у сім'ю патронатного вихователя, до центру соціально-психологічної реабілітації дітей, притулку для дітей служб у справах дітей, інших установ для дітей незалежно від форми власності та підпорядкування, в яких створені належні умови для проживання, виховання, навчання та реабілітації дитини відповідно до її потреб.
- **Захист прав та інтересів постраждалої дитини**, у тому числі звернення до суду, представництво її прав та інтересів у суді, крім батьків та інших законних представників дитини, **можуть здійснювати** родичі дитини (баба, дід, повнолітні брат, сестра), мачуха або вітчим дитини, якщо вони не є кривдниками дитини, **а також орган опіки та піклування**.
- **Під час розгляду судом та/або органом опіки та піклування спорів** щодо участі одного з батьків у вихованні дитини, визначення місця проживання дитини, відібрання дитини, позбавлення та поновлення батьківських прав, побачення з дитиною матері, батька дитини, які позбавлені батьківських прав, відібрання дитини від особи, яка тримає її у себе не на законних підставах або не на основі рішення суду, **обов'язково беруться до уваги факти вчинення домашнього насильства стосовно дитини або за її присутності**.

Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству

Стаття 24. Спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству

- **Терміновий заборонний припис** стосовно кривдника (поліцією до 10 днів)
- **Обмежувальний припис** стосовно кривдника (судом до 6 місяців)
- **Взяття на профілактичний облік кривдника** та проведення з ним профілактичної роботи (поліцією)
- **Направлення кривдника на проходження програми для кривдників** (судом або за згодою)

**Перелік служб, структур, установ
(суб'єктів взаємодії) дотичних до
системи запобігання та протидії
домашньому насильству, їх роль та
повноваження.**

**Постанова
Кабінету Міністрів України
№ 658 від 22.08.2018 року**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 22 серпня 2018 р. № 658

ПОРЯДОК

**взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії
домашньому насильству і насильству за ознакою статі**

Структура Постанови

- **Загальна частина (п.п. 1 - 12)**
- **Координація взаємодії суб'єктів на загальнодержавному рівні (п.п. 13 - 14)**
- **Координація взаємодії суб'єктів на регіональному рівні (п.п. 15 - 17)**
- **Координація взаємодії суб'єктів на місцевому рівні (п.п. 18 - 25)**
- **Взаємодія суб'єктів у сфері запобігання насильству (п.п. 26 - 29)**
- **Взаємодія у сфері протидії насильству (п.п. 30 - 56)**
- **Додатки**

- Завданнями у сфері протидії насильству є:
 - **дієва допомога і захист постраждалих осіб**, забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної насильством, з урахуванням віку, стану здоров'я, статі, релігійних переконань, етнічного походження, спеціальних потреб таких осіб.
- **Допомога постраждалим особам надається за місцем звернення і не повинна залежати від факту звернення таких осіб до правоохоронних органів чи суду, від їх участі у кримінальному, адміністративному або цивільному провадженні;**

23. Виконавчі органи рад об'єднаних територіальних громад, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад з метою забезпечення здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі **визначають відповідальних працівників виконавчого комітету (структурний підрозділ)**, які (який) проводять (проводить) роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками відповідно до Законів України “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” та цього Порядку.

Виконавчі органи сільських, селищних рад з метою забезпечення здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі **визначають відповідальних працівників виконавчого комітету**, які проводять роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками відповідно до Законів України “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” та цього Порядку.

Додаток 1
до Порядку

Для службового користування
(після заповнення)

ЖУРНАЛ
реєстрації заяв про вчинення домашнього насильства
та насильства за ознакою статі

(районна, районна у м. Києві і Севастополі держадміністрація, виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, зокрема об'єднаної територіальної громади)

Порядковий номер	Прізвище, ім'я, по батькові постраждалої особи (законного представника), серія та номер паспорта або реквізити іншого документа, що посвідчує особу (за наявності), вік постраждалої особи, дата звернення, адреса проживання, контактні дані	Категорія постраждалої особи (доросла, дитина, недієздатна, обмежено дієздатна, особа з інвалідністю)	Вид насильства: домашнє/ за ознакою статі, фізичне, сексуальне, психологічне або економічне (короткий зміст заяви)	Прізвище, ім'я, по батькові кривдника, стать, вік, ступінь споріднення, адреса проживання, контактні дані	Повідомлення, отримане Національною поліцією (дата, час, найменування підрозділу, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка прийняла повідомлення)	Повідомлення, отримане службою у справах дітей (дата, час, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка прийняла повідомлення)	Потреба в наданні медичної допомоги (так/ні, вжиті заходи, дата і номер направлення, найменування закладу, установи)	Потреба в наданні психологічної допомоги (так/ні, вжиті заходи, дата і номер направлення, найменування закладу, установи)	Реквізити (дата і номер) направлень до інших установ/закладів	Інформація про потреби (оцінка потреб, дата і номер, органи, установи, що проводили оцінку)	Заходи, вжиті до постраждалої особи	Заходи, вжиті до кривдника	Прізвище, ім'я, по батькові уповноваженої особи, яка прийняла заяву та координує здійснення заходів
------------------	---	---	--	---	---	--	--	---	---	---	-------------------------------------	----------------------------	---

**Додаток 2
до Порядку**

Для службового користування
(після заповнення)

**ЖУРНАЛ
реєстрації повідомлень про вчинення домашнього насильства
та насильства за ознакою статі**

(районна, районна у м. Києві і Севастополі держадміністрація, **виконавчий орган сільської, селищної, міської, районної у місті** (у разі її утворення) ради, зокрема **об'єднаної територіальної громади**)

Порядковий номер	Прізвище, ім'я, по батькові особи, що заявляє про насильство, серія та номер паспорта або реквізити іншого документа, що посвідчує особу (за наявності), адреса проживання, контактні дані	Найменування суб'єкта (уповноваженої особи), від якої надійшло повідомлення	Повідомлення, отримане Національною поліцією (дата, час, найменування підрозділу, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка прийняла повідомлення)	Прізвище, ім'я, по батькові постраждалої особи (законного представника), серія та номер паспорта або реквізити іншого документа, що посвідчує особу (за наявності), вік постраждалої особи, адреса, контактні дані*	Категорія постраждалої особи (доросла, дитина, недієздатна, обмежено дієздатна, особа з інвалідністю)*	Вид насильства: домашнє/ за ознакою статі, фізичне, сексуальне, психологічне або економічне (короткий зміст повідомлення)*	Прізвище, ім'я, по батькові кривдника, стать, вік, ступінь споріднення, проживання, контактні дані*	Повідомлення, отримане службою у справах дітей (дата, час, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка прийняла повідомлення)*	Потреба у наданні медичної допомоги (так/ні, вжиті заходи, дата і номер виданого направлення, найменування закладу, установи)*	Потреба в наданні психологічної допомоги (так/ні, вжиті заходи, дата і номер направлення, найменування закладу, установи)*	Реквізити (дата та номер) направлення до інших установ/закладів*	Інформація про потреби (оцінка потреб, дата і номер, органи, установи, що проводили оцінку)*	Заходи, вжиті до постраждалої особи*	Заходи, вжиті до кривдника*	Прізвище, ім'я, по батькові уповноваженої особи, яка прийняла заяву та координує проведення заходів здійснення
------------------	--	---	---	---	--	--	---	---	--	--	--	--	--------------------------------------	-----------------------------	--

* Заповнюється у разі підтвердження уповноваженим підрозділом Національної поліції факту насильства.

24. У селах, селищах староста (у разі його обрання) забезпечує виявлення фактів насильства та повідомляє про них не пізніше однієї доби уповноваженим особам, зазначеним у пункті 22 та абзаці першому пункту 23 цього Порядку.

Староста/сільський, селищний голова є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища.

25. Для забезпечення міжвідомчої співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на місцевому рівні, узгодженості заходів у цій сфері, підвищення їх ефективності, координації проведення інформаційно-просвітницьких заходів, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування районними, районними у м. Києві і Севастополі держадміністраціями, виконавчими органами рад об'єднаних територіальних громад, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад **утворюються дорадчі органи - місцеві координаційні ради**, до складу яких входять уповноважені представники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, прокуратури та суду, громадських об'єднань, релігійних організацій, міжнародних та іноземних неурядових організацій (за згодою).

30. Завданнями у сфері протидії насильству є:

ефективне виявлення та узгоджене реагування на факти вчинення насильства з урахуванням результатів оцінки ризиків, що загрожують постраждалій особі, своєчасне взаємне інформування суб'єктів та направлення постраждалої особи до служб підтримки постраждалих осіб.

Взаємне інформування про факти насильства у випадках, передбачених Законами України “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” та цим Порядком, **проводиться не пізніше однієї доби** за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти з подальшим письмовим підтвердженням, а після запровадження Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі - шляхом внесення інформації до нього;

32. За наявності добровільної поінформованої згоди постраждалої особи уповноважені особи, зазначені в абзаці першому пункту 20 або пункті 23 цього Порядку (**або інші суб'єкти, до яких звернулася постраждала особа**), **інформують інших суб'єктів** у випадках, передбачених Законами України “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків” та цим Порядком, **про звернення та потреби постраждалої особи.**

 Така згода не вимагається у випадках вчинення насильства **стосовно дітей та недієздатних осіб**, а також виявлення актів насильства кримінального характеру, обґрунтовану підозру щодо вчинення яких підтверджено за результатами оцінки ризиків.

39. Керівник закладу загальної середньої освіти забезпечує реалізацію у закладі освіти заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі шляхом:

- проведення з учасниками освітнього процесу виховної роботи із запобігання та протидії насильству;
- здійснення з учасниками освітнього процесу інформаційно-просвітницьких заходів з питань запобігання та протидії насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей;
- організації роботи практичного психолога та/або соціального педагога з постраждалими дітьми;
- визначення уповноваженого спеціаліста з числа працівників закладу для проведення невідкладних заходів реагування у разі виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб.

У разі виявлення фактів насильства уповноважена посадова особа закладу загальної середньої освіти **протягом доби за допомогою телефонного зв'язку**, електронної пошти інформує уповноважений підрозділ органу Національної поліції та службу у справах дітей (у разі коли постраждалою особою та/або кривдником є дитина), забезпечує надання медичної допомоги (у разі потреби) та фіксує необхідну інформацію в журналі реєстрації фактів виявлення (звернення) про вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі (закладу освіти) за формою згідно з додатком 3.

Додаток 3
до Порядку

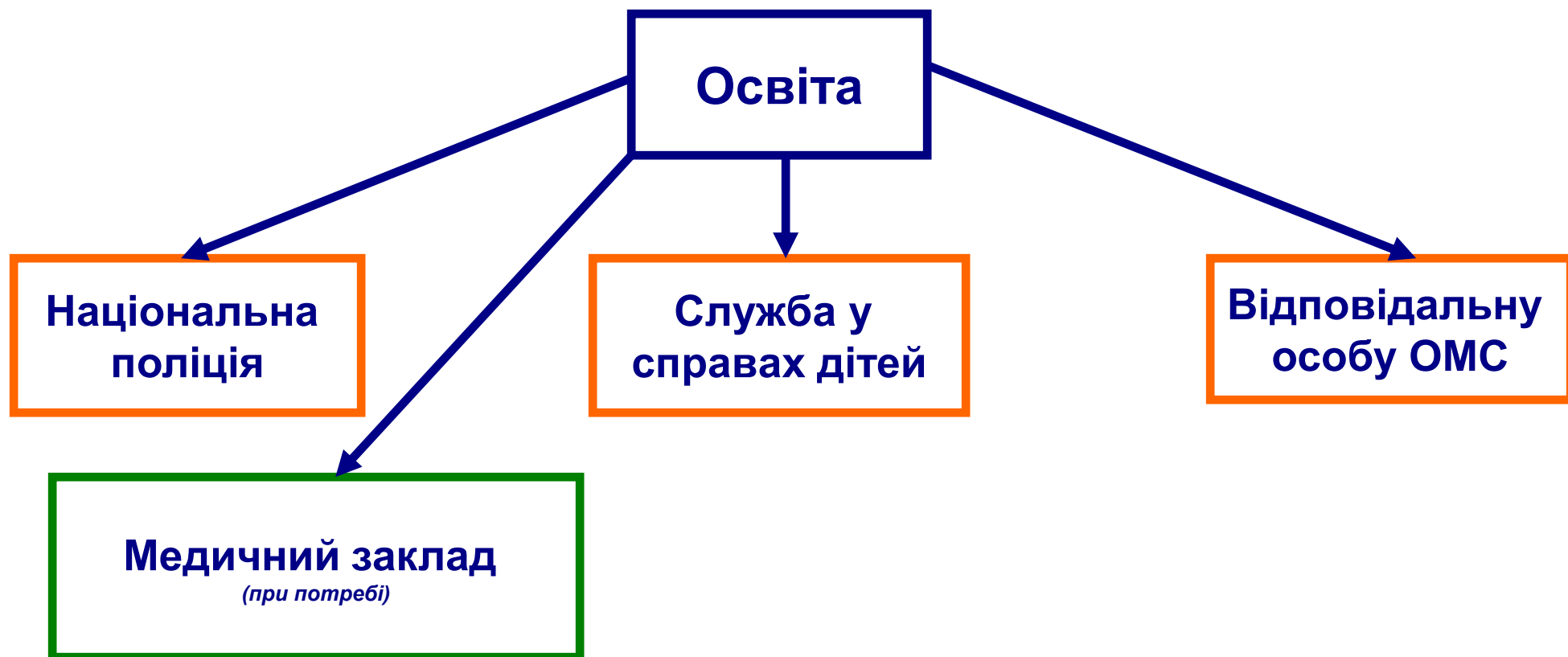
Для службового користування
(після заповнення)

ЖУРНАЛ
реєстрації фактів виявлення (звернення) про вчинення домашнього
насильства та насильства за ознакою статі

(заклад освіти)

Порядковий номер	Прізвище, ім'я, по батькові постраждалої особи та/або її законного представника, серія та номер паспорта або реквізити іншого документа, що посвідчує особу (за наявності), вік постраждалої особи, дата звернення, адреса проживання, контактні дані	Категорія постраждалої особи (доросла, дитина, недієдатна, обмежено дієдатна особа з інвалідністю)	Вид насильства: домашнє/ за ознакою статі, фізичне, сексуальне, психологічне або економічне (короткий зміст заяви)	Прізвище, ім'я, по батькові кривдника, стать, вік, ступінь споріднення, адреса проживання, контактні дані (за наявності)	Повідомлення, отримане Національною поліцією (дата, час, найменування підрозділу, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка прийняла повідомлення)	Повідомлення, отримане службою у справах дітей (дата, час, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка прийняла повідомлення)	Повідомлення, отримане уповноваженою особою, визначеною відповідно до абзацу першого пункту 20 або пункту 23 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі (дата, час, найменування органу, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка прийняла повідомлення)	Потреба в наданні медичної допомоги (так/ні, вжиті заходи, дата і номер направлення, найменування закладу, установи)	Заходи, вжиті до постраждалої особи, у разі залучення до їх реалізації	Заходи, вжиті до кривдника, у разі залучення до їх реалізації	Прізвище, ім'я, по батькові уповноваженої особи, яка внесла відомості про виявлення факту насильства або звернення про вчинення насильства
------------------	---	--	--	--	---	--	---	--	--	---	--

У разі виявлення факту вчинення домашнього насильства щодо дитини – інформує:

Повноваження центрів з надання безоплатної вторинної правничої допомоги у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

ОСОБИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА, МАЮТЬ ПРАВО БЕЗОПЛАТНО ОТРИМАТИ УСІ ВИДИ ПРАВОВИХ ПОСЛУГ

правові консультації та роз'яснення

складення документів правового характеру, у тому числі процесуальних

здійснення представництва інтересів у судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами

захист у кримінальному судочинстві

[0 800 213 103]

МІНІСТЕРСТВО
ЮСТИЦІЇ

Контактний центр системи БПД
0 800 213 103

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про безоплатну правничу допомогу

Стаття 14. Суб'єкти права на безоплатну вторинну правничу допомогу

1. Право на безоплатну вторинну правничу допомогу згідно з цим Законом та іншими законами мають такі категорії фізичних осіб:

22) особи, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі, - на правничі послуги, передбачені **пунктами 2 і 3** частини другої статті 13 цього Закону, з питань, пов'язаних із захистом їхніх прав, визначених законами України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" і "Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків";

52. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги забезпечують надання безоплатної правової допомоги постраждалим особам у порядку, встановленому Законом України “Про безоплатну правову допомогу”, за зверненням постраждалої особи або її законного представника, в тому числі у приміщенні загальної/спеціалізованої служби підтримки постраждалих осіб, якщо постраждала особа не може відвідати центр з надання безоплатної вторинної правової допомоги самостійно, про що центру повідомляється відповідною службою.

Документами, що підтверджують належність постраждалих осіб до суб'єктів права на безоплатну вторинну правову допомогу, можуть бути, зокрема:

- витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, у якому міститься інформація про вчинення злочину, пов'язаного з насильством;
- талон-повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, пов'язаного з насильством, виданий уповноваженим підрозділом органу Національної поліції, за формою, затвердженою МВС;
- копія протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення;
- копія постанови про накладення адміністративного стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з насильством;
- копія заяви до суду про видачу або продовження обмежувального припису стосовно кривдника;
- рішення суду про видачу або продовження обмежувального припису стосовно кривдника;
- копія винесеного працівником уповноваженого підрозділу органів Національної поліції термінового заборонного припису;
- направлення постраждалих осіб до центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, складене за формою, затвердженою Мінсоцполітики (видається районними, районними у м. Києві і Севастополі держадміністраціями, виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, у тому числі об'єднаних територіальних громад, чи загальними /спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб).

Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги інформують (письмово або електронною поштою) про надання безоплатної правової допомоги постраждалим особам уповноважену особу, яка видала направлення, протягом п'яти робочих днів з дати надання такої допомоги або прийняття рішення про її надання.

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16.11.2021 № 649

Про затвердження форми направлення особи, яка постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, до центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги

НАПРАВЛЕННЯ

**особи, яка постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, до центру з надання
безоплатної вторинної правової допомоги**

<p>Направлення* № _____ від _____ 20__ р. особи, яка постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, _____ _____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження) до центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги _____ _____ (найменування центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, до якого направляється особа, місцезнаходження, телефон) Отримав/отримала _____ (прізвище, ініціал(и) особи, яка отримала направлення) _____ (підпис, дата)</p>	<p>_____ _____ _____ (найменування суб'єкта**, який направляє особу, яка постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, місцезнаходження, індекс, електронна адреса, телефон)</p>	<p>_____ _____ _____ (найменування центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, до якого направляється особа, яка постраждала від домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі, місцезнаходження, індекс, телефон)</p>	<p>Повідомлення _____ _____ (найменування центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, місцезнаходження, індекс, електронна адреса, телефон) повідомляє, що за направленням від _____ 20__ р. № _____, _____ _____ (найменування суб'єкта, який направив особу, яка постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, місцезнаходження, телефон) постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі _____ _____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження) прибув/прибула до _____ _____ (найменування центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги) та йому/їй було надано правові послуги та/або підтримку згідно з Законом України «Про</p>
<p>Направлення особи, яка постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, до центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги № _____ від _____ 20__ р. Відповідно до повідомлення / інформації про особу _____ (прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), дата народження) _____ від _____ 20__ р. у зв'язку із вчиненням щодо нього / неї домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі, а саме: _____ _____ _____ (опис випадку, форми та ознаки насильства)</p>			

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

02 10 20 18 р.

№ 1044

Про затвердження Методичних
рекомендацій щодо виявлення,
реагування на випадки домашнього
насильства і взаємодії педагогічних
працівників із іншими органами
та службами

Методичні рекомендації
щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і
взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами

I. Загальні положення

1. Методичні рекомендації (далі – Рекомендації) розроблено з метою забезпечення комплексного інтегрованого підходу до протидії домашньому насильству та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від домашнього насильства (далі – постраждалі особи), шляхом проведення превентивних заходів, ефективного реагування на факти домашнього насильства.

2. Рекомендації враховують вимоги частини третьої статті 8, частини третьої статті 15 Закону України «Про запобігання і протидію домашньому насильству» та Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 (далі - Порядок).

3. Рекомендації розроблено для використання у закладах освіти, які є суб'єктами взаємодії, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

4. Терміни, що використовуються у цих Рекомендаціях вживаються у значенні Закону України «Про запобігання і протидію домашньому насильству».

ЯК ПЕДАГОГ МОЖЕ ВІЯВИТИ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО НАД ДИТИНОЮ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ?

- У виявленні фактів домашнього насильства має значення спостережливість педагогічних працівників закладу освіти, їхнє уважне ставлення до учасників освітнього процесу і здатність вчасно помітити тривожні симптоми в поведінці та настроях дітей.
- **Якщо під час проведення онлайн-занять педагог бачить або чує, що:**
- ***Батьки або інші члени сім'ї:***
- застосовують до дитини штовхання, ляпаси, побиття, стусани, укуси, викручування рук, смикання за волосся, словесні образи, погрози, приниження, крики, залякування тощо;
- перешкоджають спілкуванню з однолітками;
- перешкоджають участі дитини в онлайн-занятті;
- навмисно псують улюблені іграшки, особисті речі;
- примушують виконувати непосильну для дитини роботу;
- змушують виконувати роботу замість відвідування онлайн-занять;
- сваряться, б'ються між собою, тощо.

- **Дитина:**

- скаржиться на вище перелічені прояви до неї з боку батьків або інших членів сім'ї, родичів;
- протягом одного або кількох занять різко змінює звичну для неї поведінку;
- уникає контактів із однолітками та педагогами, не виходить на зв'язок або змінила стиль спілкування;
- проявляє страх перед появою батьків, інших членів сім'ї;
- проявляє насильство, агресивну поведінку до інших;
- має тілесні ушкодження, синці, намагається приховати травми та обставини їх отримання під час онлайн-спілкування;
- заплакана, замкнута, тривожна, боязка, відмовляється вмикати камеру та мікрофон;
- має поганий вигляд, скаржиться на погане самопочуття;
- демонструє втрату інтересу до навчання та іншої діяльності;
- проявляє інші незвичні для віку дитини фізичні ознаки (видимі та невидимі), а також психологічні й поведінкові прояви, які можуть свідчити про насильство щодо дитини, тощо.

- **Ці поведінкові прояви та видимі ознаки можуть сигналізувати, що дитина страждає від проявів будь-якої форми насильства!**
- Цей список не є вичерпним, але багато з цих ознак є специфічними для ситуації, пов'язаної з домашнім насильством.
- Однак, якщо ці ознаки присутні, педагогу спільно з психологом закладу освіти необхідно з'ясувати їхні причини — довірливо й конфіденційно поспілкуватися з учнем/ученицею.
- Спілкуватися слід максимально тактовно, щоб своїми діями не погіршити його/її стан, не нанести додаткової травми.

АЛГОРИТМ РЕАГУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ДІТЕЙ, ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ПІД ЧАС ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

- У разі отримання інформації або у ситуації особистого виявлення домашнього насильства або загрози його вчинення:
- Передайте інформацію для подальшого реагування керівнику закладу та уповноваженій особі.
- Зберігайте спокій, налаштуйте себе на спілкування з дитиною.
- **Оцініть стан дитини.**
- **Заспокойте дитину:**
 - запропонуйте випити склянку води та якомога глибше подихати тощо;
 - запитайте в дитини про її емоційний та фізичний стан: «Що сталося?», «Як ти себе почуваєш?», «Що я можу зараз для тебе зробити?»
- **Забезпечте організацію надання медичної допомоги** (у разі потреби): дізнайтеся адресу місцезнаходження дитини; викличте швидку допомогу за номером “103”.

- **Не залишайте дитину наодинці:**
 - Зателефонуйте до дитини або вийдіть на зв'язок через соціальні мережі.
 - Дізнайтеся, чи є ще хтось вдома із дорослих. Якщо так, запитайте, чи може дитина довіритися цій людині.
 - Якщо поряд із дитиною перебуває тільки кривдник, запропонуйте знайти безпечне місце для спілкування.
 - Будьте на зв'язку до моменту, поки не переконаєтеся, що дитина в безпеці.
- **У разі потреби зателефонуйте до поліції за номером “102”.**

***Василь Сухомлинський –
педагог, публіцист, письменник, поет.***

ДИТИНА — ДЗЕРКАЛО
РОДИНИ; ЯК У КРАПЛІ
ВОДИ ВІДБИВАЄТЬСЯ
СОНЦЕ, ТАК У ДІТЯХ
ВІДБИВАЄТЬСЯ
МОРАЛЬНА ЧИСТОТА
МАТЕРІ І БАТЬКА

Корисні посилання

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

15-47

ГАРЯЧА ЛІНІЯ
з ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА
ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ
ВАМ ДОПОМОЖУТЬ!

На «гарячій» лінії:

- надаються юридичні, психологічні та інформаційні консультації чоловікам та жінкам, які постраждали від домашнього насильства, насильства за ознакою статі, насильства стосовно дітей, або з питань загрози вчинення такого насильства,
- надається психологічна допомоги потерпілим від домашнього насильства жінкам, чоловікам, дітям.

https://1547.ukc.gov.ua/

gov.ua
Державні сайти України

 Гаряча лінія з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей

1547

Людам із порушенням зору
Людам із порушенням слуху
Особистий кабінет

Головна Довідкова інформація Куди звертатись Новини Статистика Опитування

Пошук

Зареєструвати звернення

Крок 1

Увійдіть або [Зареєструйтеся](#)
[Подати інформацію анонімно](#)

Увійти

[Забули пароль?](#)

[Подати анонімно звернення](#)

Крок 2

Коротко та чітко сформулюйте інформацію про правопорушення до правоохоронних органів

Подати звернення

Крок 3

Повідомлення буде прийнято в роботу. Діючий статус і хід розгляду можна відстежити за номером повідомлення в особистому кабінеті

[Правила подання звернень](#)

Крок 4

Діючий статус і хід розгляду можна відстежити за номером повідомлення або в особистому кабінеті

Перевірити

Консультаційна та інформаційна база

УКРАЇНА

Ла Страда

Національна гаряча лінія
з попередження домашнього насильства,
торгівлі людьми
та гендерної дискримінації

0 800 500 335

(безкоштовно зі стаціонарних)

116 123

(безкоштовно з мобільних)

@lastrada-ukraine

@NHL116123

@lastradaukraine

hotline@la-strada.org.ua

АНОНІМНО. КОНФІДЕНЦІЙНО. БЕЗКОШТОВНО

24/7

Національна дитяча гаряча лінія

У будні

12:00 - 20:00

0 800 500 225

(безкоштовно зі стаціонарних)

116 111

(безкоштовно з мобільних)

@childhotline_ua

@CHL116111

@childhotline.ukraine

АНОНІМНО. БЕЗКОШТОВНО

МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ

ГАРЯЧА ЛІНІЯ ДЛЯ КОНСУЛЬТАЦІЇ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Гаряча лінія 15-39 покликана сприяти
дотриманню прав людей з інвалідністю

ЛІНІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ

**Ви впраєтесь!
Ми допоможемо!**

Телефонуйте
безкоштовно,
анонімно та
цілодобово

2345.in.ua

INNOVATIVE
SOCIAL SOLUTIONS

* Вартість дзвінка за коротким номером 2345 є безкоштовною. Послуга надається абонентам всіх національних GSM операторів. Тільки для повнолітніх. Технічна підтримка: в 800 78 12 23 пн-пт з 9:00 до 18:00, тоді ж - мобільний додаток (додаток) 43473923, 00110, Київ, вул. Пироговського, будинок 15, корпус 6. Дзвінки згідно тарифів Вашого оператора.

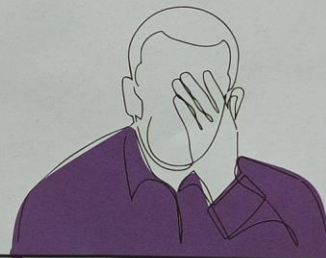
ЛІНІЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ

2345

Наразі на Лінії працює команда з 13 психологів(-инь) та надає своєчасну психологічну допомогу чоловікам

КОЛИ ВАРТО ЗАТЕЛЕФОНУВАТИ?

- почуваєтесь погано, хоча фізичного болю немає
- хочете позбутись залежності, але не можете
 - спалахи гніву, за які соромно
 - вам самотньо
- не можете позбутися відчуття тривоги
 - хворіє близька людина
 - негаразди в стосунках чи на роботі

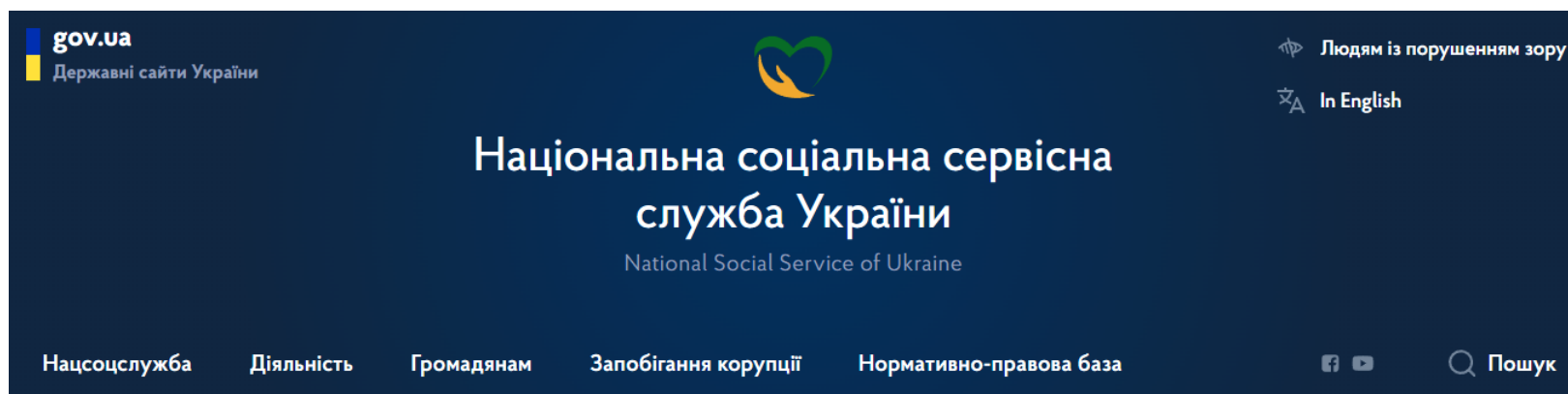
**І щодо будь-яких інших питань,
що змушують вас переживати чи нервуватися.**

2345

Контактний центр системи БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

<https://nssu.gov.ua/domashnye-nasilstvo>

The screenshot shows the header of the National Social Service of Ukraine website. It features the gov.ua logo and the text 'Державні сайти України' in the top left. In the center is the organization's logo, a stylized heart with a flame. To the right, there are accessibility options: 'Людам із порушенням зору' (for visually impaired) and 'In English'. The main title 'Національна соціальна сервісна служба України' and its English translation 'National Social Service of Ukraine' are prominently displayed. A navigation bar at the bottom of the header includes links for 'Нацсоцслужба', 'Діяльність', 'Громадянам', 'Запобігання корупції', and 'Нормативно-правова база', along with social media icons for Facebook and YouTube, and a search icon labeled 'Пошук'.

[🏠](#) → [Запобігання та протидія домашньому насильству](#)

Запобігання та протидія домашньому насильству

[Нормативно-правові акти з питань запобігання та протидії домашньому насильству](#)

[Спеціалізовані служби підтримки для осіб, постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі](#)

[Контакти відповідальних осіб](#)

[Навчальні матеріали](#)

ПИТАННЯ-ВІДПОВІДЬ

